

מסורת הש"ס

(א) [לעיל ל: ט]. (ב) [לעיל כ: ב].
 (ג) [לעיל ג: א]. (ד) [לעיל כ: א].
 (ה) [לעיל כ: א]. (ו) [לעיל כ: א].
 (ז) [לעיל כ: א]. (ח) [לעיל כ: א].
 (ט) [לעיל כ: א]. (י) [לעיל כ: א].
 (יא) [לעיל כ: א]. (יב) [לעיל כ: א].
 (יג) [לעיל כ: א]. (יד) [לעיל כ: א].
 (טו) [לעיל כ: א]. (טז) [לעיל כ: א].
 (יז) [לעיל כ: א]. (יח) [לעיל כ: א].
 (יט) [לעיל כ: א]. (כ) [לעיל כ: א].
 (כא) [לעיל כ: א]. (כב) [לעיל כ: א].
 (כג) [לעיל כ: א]. (כד) [לעיל כ: א].
 (כה) [לעיל כ: א]. (כו) [לעיל כ: א].
 (כז) [לעיל כ: א]. (כח) [לעיל כ: א].
 (כט) [לעיל כ: א]. (ל) [לעיל כ: א].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שמע מקצת
 כי מוקע צבור ויאלץ לחנוך
 יצא בחזקת התקיעה:

גליון הש"ס

גמ' בשופר של שלשים.
 עיין וזכור דף פו ע"א
 דר"ה אמה. וזכור דף
 כו ע"א דר"ה המולס
 ובגדלים דף י ע"א
 הא"ש כשום ומעלה
 דף יב ע"ב דר"ה חלצ:

מוסף רש"י

תקע בראשונה. פשוטה
 שלפני המעשה תקע
 כדרכה [קמח ג:]. ומשך
 בשניה. תקיעה של אחר
 המעשה מן כשנים ללמ
 זה יד שמים. שהיה
 נרץ לעשות זו אחר זו
 פשוטה שלמחריה דמחריה
 ופשוטה שלפניה דמחריה
 (פסחים). אין בידו אלא
 אחת. לפסוקי תקיעה
 אחת לשנים לא מפסקין
 (שם). מצות לאו ליהנות
 ניתנו. שהמלכות שניתנו
 לשלול לא ליהנות מינה
 להם. לא להם הנאה ימנו
 להם. אלא גיורת מן
 היא עליהם (חולין פ:).
 בשופר של ע"א לא
 יתקע ואם תקע יצא.
 דלא הנהא היא ולמחלה
 מיהא לא יתקע משום
 דמאוס (שם).

רבינו חננאל

אמר רבה שמע מקצת
 תקיעה בבור ומקצת
 תקיעה על שפת הבור יצא,
 הואיל ובור פקום תקיעה
 הוא לאותן העומדים
 בבור. אבל במקצת תקיעה
 קודם שעלה עמוד השחר
 ומקצת אחר שיעלה עמוד
 השחר, כיון שההילה לאו
 זמן חיובא הוא (למדו) רב
 יצא. למימרא דסבר רבה
 שמע סוף תקיעה בלא
 תחלת תקיעה או תחלת
 תקיעה בלא סוף תקיעה
 יצא, והתנה תקע בראשונה
 ומשך בשניה כשיתאין
 בידו אלא אחת כו'. ודחינן
 פסוקי תקיעתא מהדרין לא

ראוהו בית דין פרק שלישי ראש השנה כה.

עין משפט גזר מצוה

לב א טושי' א"ח סי'
 תקפו סעף ב:
 לב ב טושי' ג ואי'
 תקפת סעף א:
 לד ג מיי' פי"ג מהלכות
 שופר ה"ד ד טושי' ט'
 א"ח סי' הקל סעף ו:
 לה ד טושי' א"ח סי'
 תקפו סעף ב:
 לו ה ו מיי' פ"א מהל'
 שופר הלכה ג:
 לז ז מיי' שם טושי' א"ח
 סי' תקפו סעף ג:
 לח ח מיי' שם:
 לט ט טושי' א"ח סי'
 תקפת סעף ו וטושי' ט'
 י"ד סי' רכ"א סעף ב:
 מ י"ג שם טושי' א"ח
 סי' תקפו סעף ה
 וטושי' י"ד סי' רכ"א סעף
 ב:
 מא כ טושי' י"ד שם:
 מב ל מיי' פ"ו מהל' מין
 ומלה הלכה ג טושי' ט'
 א"ח סי' טע"א סעף ד:
 מג מ מיי' שם ופס"ט
 מהל' מכירה ה"ה
 ופ"ט מהל' גמות ה"ל ט'
 טושי' ט שם סעף ה ופ"ח
 סי' ר"א סעף ט':

בשופר של עולה לא יתקע. כלומר צמוד ואם תקע כלומר
 צשוגג יאל דבשוגג מעל ונפיק לחולין אכל צמוד אין
 מעילה ולא נפיק לחולין וכשמחלק בין עולה לשלמים היה יכול לחלק
 בעולה גופה בין מוד לשוגג אכל השתא מחלק צשוגג גופיה:
אמר רב יהודה בשופר של ע"ו

לא יתקע ואם תקע יצא.
 תימה מאי שנא משלמים דלא יאל
 משום דמנזות ליהנות ניתנו ורבינו
 חננאל גרים הכל רבא ו' ותמיה
 דצוקף כסוי הדס (חולין דף פט. ושא)
 תניא תקע לא יאל וכן קשיא אההיא
 מהא דלמר רבא צפרק מנזות חלילה
 (יבמות דף קג. ושא) חללה בצנגל
 שאינו שלו וצנגל של ע"ו חללתה
 כשרה ולא אמרינן מנחת שיעורה
 ופרישת כולה בשלהי כסוי הדס ופ'
 לולב הגזול (סוכה דף לא: דר"ה באהרה):
המודד הנאה משופר מותר
 לתקוע בשופר של

מצוה. צפרק ז' דגדריס (דף טו):
 מחלק אצ"י בין הנאת סוכה עלי
 לאומר שלא אהנה מן הסוכה ליכול
 לאסור הסוכה עליו שאינה משועבדת
 לו אכל אין יכול לאסור עצמו על
 הסוכה שהוא משועבד לה ופרץ
 עלה רבא וכי מנזות ליהנות ניתנו
 אלא אמר רבא הא דלמר ישיבת סוכה
 עלי הא דלמר שזבועה שלא
 אשז צסוכה ולדברי רבא היה משמע
 דכאן נמי אי אמר הנאת סוכה עלי
 מותר לתקוע בשופר של מנזות
 לאו ליהנות ניתנו אכל אם אמר
 תקיעת שופר עלי אסור לתקוע
 בשופר של מנזות אפי' לרנב כמו
 דלמר צגי סוכה אם לא מחלק משום
 דגצי סוכה בלאו מנזות יש הנאה
 צישיבה אכל שופר אי לאו מנזות אין
 הנאה בתקיעה דלינו מכוון לשיר
 ועל כוגיאל דהתם קשיא דמשמע
 דוקא כשומר שזבועה שלא אשז
 צסוכה הוא דלינו יכול לאסור עצמו
 על סוכה לפי שהוא משועבד לה
 אכל אם אמר ישיבת סוכה עלי
 שזבועה אסור כמו צקונס ור"כ מאי
 חומר צנדרים משזבועות דקמתי התם
 הא שניהם חלין צענין אחד ויש
 לומר דגדריס חלין צכל ענין דשייכי
 דהיינו האסקרת חפץ כדלמרינן צריש
 מסכת נדרים (דף צ: צנדרים ותרמים
 מידי דמימסקר חפצא עליה לאפקוק
 שזבועה דקאסר נפשיה מן חפצא ולכן
 חלים הנדרים צכל ענין שיאמר חוץ
 מיהא דהזכיר הנאה משום דמנזות
 לאו ליהנות ניתנו ומה שמתלק שם בין
 אמר ישיבת סוכה עלי לשזבועה שלא
 אשז לא צא אלא לומר שיש חילוק
 בין דר לשזבועה לפי שהגדר צכל ענין
 שיאמר מיתסר חפציו עליה ושזבועה
 צכל ענין שיאמר קאסר נפשיה מן
 חפציו: **המודד** הנאה מבעינן.
 הא דליצטרין לאשמועינן מודר הנאה
 מחצירו ומשופר וממעעין דס"ד אמינא
 דוקא צמודר מחצירו הוא דשרינן
 אכל

שמע מקצת הסקיעה צבור כו'. קא סלקא דעתך
 עומד הוא בשפת הבור ומצירו מוקע
 התקיעה ואשמעינן הכא דצקנת נמי יואל:
 לא זמניה הוא כדלמרינן צמסכת מגילה
 (דף כ:). כל היום כשר

לתקיעת שופר וילף טעמא מיוס
 תרועה יהיה לכם יוס ולא לילה:
 הכי גרסינן למימרא דסבר רבא דכי
שמע איניש סוף תקיעה צלא סחילה
סקיעה יאל וממילה כו': סקע
 צראשונה. פשוטה שלפני תרועת
 המלכות: ומשך צשניה. צפשוטה
 של אחריה כשמים ומכוין לנאלת זה
 אף יד פשוטה שלפני תרועת הזכרונות
 שמעד עלי לתקוע מיקף לז: אם
קול שופר שמע. צלא קול הצרה
 יאל: אם קול הצרה שמע. עס קול
 השופר לא יאל: **צמוקע ועולה**
לנפשיה. ואין אחר עמו לנאלת צו
 אלא מוקע ועולה הוא דלדידיה מחילתה
 וסופה צהכשר דמחילתה הוא והשופר
 צבור ואמרו לעיל (דף ס:). אומן
 העומדים צבור יאל: של עולה. ומלשו
 ממים דלינו לאחר זריקה אין מעילה
 לא צבורה ולא צפרניה שהכל לכהנים
 כדלמרינן צמנחות (דף פג:). וצזכמים
 (פ). נלמר לו יהיה בעולה (ויקרא פ.) ונלמר
 לו יהיה צלשם [שם] מה אשם עצמותיו
 מותרין אף עולה עצמותיה מותרין:
שלמים לאו צני מעילה נינהו. דאין
 מעילה צקדשים קלים אלא צזאומרים
 ולחאר זריקה צשהצבורו לחלק גזוה:
לא ליהנות נינהו. לישראל להיות
 קיומם להם הנאה אלא לעול על
 לואריהם ניתנו: **צשופר של ע"ו.**
 שמימשו צו לע"ו ונלסקר צהנאה
 כדמניא צמסכת ע"ו (דף נא:). אד
 תאצדון את כל הממונות (ש) צכלים
 צשנתמשו צבן לע"ו הכתוב מדבר:
ואם תקע יאל. דלנזות לאו הנאה
 נינהו: **כסופי מיקסא שיעוריה.**
 דהא לשריפה קאי וכשרוף דמי שופר
 צעי שיעור כדלמרינן לעיל (דף ס:)
 כדי שיאחזנו צידו ויחלה לכהן ולכהן:
מוסר לתקוע לו. טעמא דכולהו
 משום דמנזות לאו ליהנות ניתנו:
חצירו מזה עליו צימות הגשמים.
 שאין כאן אלא הנאת קיום המנזות
 ומנזות לא ניתנו ליהנות: **אכל לא**
צימות החמה. דאיכא הנאת הגוף:
צפכאוו פרסיים. ואע"ג שלא
 נתכוון לנאלת יד חוצת מזה צליל
 ראשון של פסק יאל: **הסוקע לשיר.**
 לזכור ולומר קן שמעתי מפי מורי
 הזקן. וציסודו של מורי רבי יתכן צן
 יהודה ראיתי המוקע לשד להצריח
 רוח רעה מעליו: **פשיטא.** דזאת
 אומרת קן: מהו דסימא הסס אכול
מזה קאמר רחמנא והא אכל
 ונהנה צאכילתו הלך לאו מתעסק
 הוא שהרי אף לענין חיוב חטאת
 אלמרינן (צרימות דף יט:). המתעסק
 צחלבים וצבעריות שכן נהנה:
 קא

רבינו חננאל (המשך)
 פסקינן. ת"ש התוקע לחוץ
 הבור או לחוץ וכו'. ודחינן
 כי קאמר רבה בתוקע
 ועולה, שנמצאת התקיעה
 ששמע אחרי עליו מן
 הבור תקיעת שלמים. אי
 הכי מאי למימרא כו'.
 אמר רב יהודה בשופר של
 עולה לא יתקע ואם תקע
 יצא, בשופר של שלמים
 לא יתקע ואם תקע לא
 יצא. ותירץ אה רבא הכי,
 אחר שופר של עולה ואחר
 שופר של שלמים יצא,
 מאי טעמא, מצות לאו
 ליהנות ניתנה. בשופר של
 ע"ו לבתחלה לא יתקע
 ואם תקע יצא. בשופר של
 עיר הנדחת אפי' דיעבד
 לא יצא, מאי טעמא כותות
 מכתת שיעוריה. אמר רבא
 המודר הנאה מחבירו, וכן
 המודר הנאה משופר מותר
 לתקוע לו תקיעה של
 מצוה, וכן המודר הנאה
 מחבירו, חבירו מזה עליו
 מי חטאת בימות הגשמים
 אבל לא בימות החמה, וכן
 המודר הנאה ממעיין טובל
 בו טבילה מצוה בימות
 הגשמים אבל לא בימות
 החמה. שלחו ליה לאבוה
 דרשמיאל, כפאו ואכל מצה
 בפסח יצא. ופרישה רב
 אשי כשכפאוהו פרסיים,
 ש"מ מצות אינן צריכות
 כיונה. אמר (רבא) [רבח]
 זאת אומרת התוקע לשיר
 יצא, כגון אה דכתבי
 להלוהו בתקע שופר
 שיתוקען להלל וכו' יצא בו,
 אש תקע כסדרן אעי"פ
 שהוא לשיר, השומע יצא,
 כיצות אין צריכות
 כיונה, פשיטא מהו
 דתימא התם תאכלו מצות
 אפר רחמנא והא אכילה

לתקוע לו ולהוות משום דקתם מודר מחצירו אין דעמו על דבר מנזות כשאינו מפרש צהדיא אכל אש פירש צהדיא ממעיין ומשופר אסור קמ"ל:
אמר רבא זאת אומרת התוקע לשיר יצא. דמנזות אינן צריכות כיונה צפ' ערבי פסחים (פסחים דף קד:). משמע דהוי פלוגתא צגי הביאו
 לפניו מצבול צחזרת דקתני צגמ' אכלו דמאי יאל אכלו צשלא מתכוין יאל וצאידן צרייתא תניא ר' יוסי אומר אע"פ שצבול
 צחזרת מנזות להציא לפניו (מנזות) חזרת וחרוסת ודיק התם ע"כ לאו משום היכרל הוא מדקתני מנזות אלא משום דמנזות צריכות כיונה
 והשתא מה שהנריך רבא לדקדק מכאן ולא הביא מצרייתא דהתם דקתני צהדיא דהוא אמינא היינו צירקות דרנבן אכל מנזות דלוארייתא
 צעי כיונה ומה שנתקעה עליו מצרייתא דלקמן ולא פריך מרבי יוסי דהתם דהוא מני לדחויי לעולם מנזות משום היכרל:
 אכל